

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1940

LJUBLJANA, V APRILU 1940

ŠTEV. 4

† Anton Belec.

Dne 25. aprila t. l. je umrl na svojem domu v št. Vidu nad Ljubljano v visoki starosti 83 let posestnik in bivši kleparski mojster Anton Belec. Pokojni je bil markantna osebnost polpretekle dobe in javni delavec, kakor jih je le malo. Po značaju plemenit, možat in neumorno delaven se je vsega posvetil delu za narod. Skoraj neomejen je bil njegov delokrog. Gospodarstvo, prosveta, socialno skrbstvo, vse ga je enako privlačevalo in povsod je zapustil daleč vidne sledove svojega požrtvovalnega dela. Vidimo ga na čelu ali na drugih važnih mestih ali celo kot ustanovitelja pri mnogih javnih in privatnih ustanovah v kmetijstvu, zdravstvu, šolstvu, obrtništvu, združništvu, dobrodelstvu, gasilstvu itd. Ustanovil je med drugimi Kmetijsko strojno zadrugo in Mizarsko zadrugo v št. Vidu, dečji dispanzer, zgradil je ponosno šolsko poslopje v št. Vidu, soustanovitelj je pri Hranilnici kmečkih občin, Vzajemni zavarovalnici in Ljudski posojilnici v Ljubljani. Bil je 20 let župan in 19 let načelnik okrajnega cestnega odbora. S svojimi, s tolikimi uspehi venčanimi deli si je postavil spomenik sam.

Da se blagega pokojnika spominjamo tudi v »Samoupravi«, je pa vzrok predvsem ta, da je on položil temelje tudi Županski zvezi. On je ustanovil leta 1900 prvo slovensko župansko organizacijo »Društvo županov v ljubljanskem političnem okraju« in on je pet let pozneje združil medtem nastala okrajna društva v »Kmetško župansko zvezo«, katere teritorialno področje je obsegalo vse slovenske pokrajine (tudi Koroško in Primorsko). Namen pokojnika in njegovih sodelavcev je bil, združiti vse slovenske župane predvsem za strnjeno borbo proti nemštvu, ki je takrat z veliko silo prodiralo v naše kraje. Časi so bili namreč precej drugačni, kakor so danes in naše občine so bile takrat trd boj za pravice slovenskega naroda, zlasti za uveljavljenje slovenskega jezika. Anton Belec je med prvimi spoznal, da posamezna občina temu boju pri nas ni kos in da je moč le v združitvi. Tako je nastala krepka organizacija, ki je leta 1906 dobila tudi svoje glasilo »Občinsko upravo«, predhodnico današnje »Samouprave«, iz zveze same pa se je pozneje razvila sedanja »Županska zveza«. Belec sam je načeloval Županski zvezi in jo v težkih časih požrtvovalno vodil do leta 1918.

Ustanovitelju naše zveze in njenemu prvemu načelniku ohranimo slovenski župani blag spomin!

Matični predpisi.

Matice kot stanovski izkazi o rojstvih, porokah in smrtnih primerih so ustanova največje važnosti tako za javno kakor tudi za privatnopravno področje. Matice se temelj za točno evidenco državljanov in članov občin, osnova za pravilno nošenje in rabo osebnih imen državljanov, podlaga za vpise v šole, za vpoklice vojaških obveznikov in drugo. Prepogosto so odločilne važnosti za presojo vprašanj glede državljanstva in domovinstva. V privatnopravnem oziru pa nudijo matice kot javne listine polne dokaze glede vseh onih neštetihih pravic in dolžnosti, ki nastanejo za privatnike v primerih rojstev, porok in smrti.

Predpisi, ki se nanašajo na matice, so mnogoštevilni, gradivo obsežno, toda razblinjeno. Stvar čaka, kot nešteto drugih, na enotno ureditev, ki bi ustrezala današnjim prilikam in duhu časa.

Da se tudi naše občine bližje seznanijo s to ustanovo, bom poskusil podati iz labirinta zakonskih predpisov, ki se nanašajo na predmet, najbistvenejše določbe, ki so še v veljavi in ki pridejo v poštev zlasti za našo banovino.

I.

Poreklo in razvoj matic.

Matice so cerkvenega porekla. Namenjene so bile prvotno zgolj za cerkvene svrhe.

Država pa je kmalu spoznala njihovo veliko važnost in je smatrala za potrebno, da se enotno uredi z zakonom. To se je zgodilo s patentom cesarja Jožefa II. od 20. februarja 1784, ki je pri nas še danes v veljavi in je temelj matičnih predpisov.

Z omenjenim cesarskim patentom so se do tedaj obstoječe izključno cerkvene matice »napravile uporabne tudi za namene države«. Urejen je bil po državi način vodstva matic, dočim je bilo vodstvo matic samih prepuščeno cerkvenim organom. Matice so torej postale poleg cerkvene tudi državna ustanova, podrejena državnim predpisom, dočim ni imela na matice, ki so se vodile pred omenjenim cesarskim patentom, država nobenega vpliva.

Državni značaj matic je bil posebno poudarjen s tem, da jim je bil priznan značaj javnih listin. To pa je bilo prvotno priznано zgolj maticam, ki so jih vodili katoliški župniki. Nekatoliški matičarji so morali predlagati duplikate vsakega matičnega spisa pristojnemu katoliškemu župniku. Nekatoliški župnik je sicer smel izdajati rojstne, poročne in mrliške liste, ni jih pa smel izročati strankam brez vizuma katoliškega župnika. Uradne listine so smeli nekatoliški župniki predlagati oblastvom samo potom katoliškega župnika in opremljene z njegovim vizumom. Tudi pravico do pobiranja posebnih pristojbin so imeli samo katoliški župniki.

Polagoma so bili matičarji vseh priznanih veroizpovedi izenačeni glede vodstva matic ter je bila vsem maticam priznana popolna verodostojnost. To je bilo urejeno s številnimi naknadnimi cesarskimi patenti in dekreti dvorne pisarne.

Urejeno je bilo tudi s posebnim zakonom (od 9. aprila 1870 drž. zak. šte. 51 in izvršilno ministrsko uredbo k temu zakonu od 20. okt. 1870 drž. zak. šte. 128) vodstvo matic glede brezkonfesionalcev, to je oseb, ki so brez vere ali ki ne pripadajo nobeni usvojeni, odnosno zakonito priznani veroizpovedi.

Za naše kraje s prej madžarskega ozemlja pridejo v poštev tam obstoječi predpisi, to je zakonski člen XXXIII : 1894, odnosno XXXVI : 1904 o državnih maticah ter izvršilna ministrska naredba k omenjenemu zakonu šte. 80.000 iz leta 1906, dalje zakonski člen XXI : 1894 o zakonskem pravu ter izvršilna ministrska naredba k temu zakonu šte. 20.000 iz leta 1906. Vendar se ti predpisi dejansko ne izvajajo v celoti, zlasti ne glede vodstva in značaja matic in glede obveznosti civilne poroke.

Od naše novejši zakonodaje se dotika matičnih zadev deloma zakon o osebnih imenih z dne 12. februarja 1929. Izdana je bila tudi glede vodstva matic muslimanov posebna uredba z dne 5. dec. 1927 ter pravilnik za izvrševanje te uredbe istega datuma.

II.

Značaj in vrsta matic.

Matice so, kot poudarjeno, javne listine s polno verodostojnostjo in dokazno močjo, toda le glede onih okoliščin, za katere so izrecno ustanovljene, torej le glede okoliščin, ki se tičejo rojstev, porok in smrtnih primerov, ne pa tudi glede postranskih okoliščin, ki so morda vnešene v matice in slone zgolj na navedbah strank.

Gornje velja tudi za legalne izvlečke iz posameznih matic, za kar se smatrajo rojstni listi, poročni listi in smrtovnice. Nedopusten je v njih vsak dodatek, ki se ne ujema z dotično matico, na osnovi katere so izdani.

Samski listi niso izvlečki iz matičnih knjig, niso torej javne listine s polno dokazno močjo. Matičarji tudi niso obvezni, da jih izdajajo.

Prošnja vsem občinam.

Občine, ki imajo zbrane podatke o skupnem številu svojih članov ter o tem, koliko teh članov živi stalno v občini, se vljudno naprošajo, da sporoče te podatke zanesljivo do srede maja 1940 podpisane uredništvu. V skrajnem primeru bi služili tudi podatki o skupnem številu članov brez navedbe, koliko izmed njih ima v občini stalno bivališče.

Uredništvo »Samouprave«.

Po predpisih se morajo voditi za vsak župni okoliš t r i za se ločene knjige: o rojstvih, o porokah in o smrtnih primerih.

Za te knjige so predpisani posebni obrazci. Vsaka knjiga mora vsebovati posebne predpisane rubrike, ki jih mora matičar izpolniti z vso skrbnostjo in vestnostjo na podlagi avtentičnih dokazov.

Ker imajo te knjige kot javne listine polno dokazno moč, so izdani podrobnejši predpisi glede njihove oblike in kakovosti, glede načina vpisovanja, glede naknadnih popravkov, sprememb in dopolnitev, glede shranjevanja in drugega, kar naj prepreči odosno onemogoči vsake nepravilnosti, dvome in zlorabe in tudi uničenje teh trajno važnih listin.

III.

Vodstvo matic.

Vodstvo od države priznanih matic je pri nas poverjeno v splošnem župnikom odnosno samostojnim dušebrižnikom posameznih zakonito priznanih veroizpovedi.

V naših krajih iz bivše Madžarske so po tamkajšnjih predpisih določene čiste državne matice, katerih vodstvo je poverjeno od države postavljenim civilnim organom. Takih matičarjev pa v omenjenih tukajšnjih krajih ni, temveč se vodijo matice dejansko kot drugod pri nas.

Cerkveni organi, ki jim je po zakonu poverjeno vodstvo matic, so v tem svojstvu državni organi, podrejeni upravnim kot matičnim oblastvom. Vršiti morajo naloge upravnih oblastev. Proti tem nalogom nimajo pritožne pravice.

Izjema velja za matice civilnih porok in za matice brezkonfesionalcev.

Civilne poroke so možne po zakonu od 25. maja 1868, drž. zak. št. 47 pred okrajnim načelstvom, odnosno mestnim poglavarstvom v primerih, da pristojno cerkveno oblastvo odkloni izvršitev poroke iz razloga, ki v državnih zakonih ni priznan (zasilni civilni zakon).

Civilni zakon se sklene na ta način, da se slovesna ženitna izjava strank vzame na zapisnik pred okrajnim načelnikom (predsednikom mestne občine) ali pred njegovim namestnikom in v navzočnosti dveh prič in zapriseženega zapisnikarja.

Za take poroke vodi okrajno načelstvo (mestno poglavarstvo) poseben poročni register ter izdaja iz njega strankam na njihovo zahtevo uradna spričevala z dokazno močjo javnih listin. Tako spričevalo o izvršeni poroki mora politično oblastvo poslati uradoma rednim župnikom obeh poročencev. Župnik pa, ki je bil pristojen za izvršitev poroke, mora na osnovi tega uradnega spričevala vpisati civilno poroko kot tako v svojo poročno knjigo pod zaporedno številko.

Glede brezkonfesionalcev so po zakonu od 9. aprila 1870, drž. zak. štev. 51 okrajna načelstva (mestna poglavarstva) pooblaščen, da vrše vse one uradne posle glede porok in vodstva matic, ki so sicer po zakonu poverjeni cerkvenim organom.

Omenjena oblastva vodijo za te osebe registre rojstev in smrtnih primerov. Za poroke pa ne vodijo posebnega registra, temveč jih vpisujejo v poročni register za civilne poroke, ki ga vodijo po prej omenjenem zakonu od 5. maja 1868.

IV.

Matična oblastva in njihov delokrog.

Vse zadeve, ki se tičejo vodstva matic, spadajo v izključni delokrog upravnih oblastev.

Neposredno nadzorstvo nad maticami vrše okrajna načelstva (mestna poglavarstva), ki imajo čuvati nad pravilnim vodstvom matic ter skrbeti, da se odpravijo nedostatki.

Matičar je odgovoren za pravilnost vpisov v matice v smislu zakonitih predpisov. Dolžan je, da izvršuje vpise matičnih primerov v času, ko se zgoje, in po okoliščinah, ki so tedaj verodostojno podane.

Naknadne vpise po že izvršenem vpisu matičnega primera sme izvrševati matičar v lastnem delokrogu le, ako gre zgolj za izpopolnitev nepopolnega vpisa ali za obnovo prvotnega izgubljenega besedila. Sicer pa velja pravilo, da je za vse vrste naknadnih vpisov, s katerimi se prvotni vpis ali popravlja ali spreminja ali dopolnjuje, potrebna posebna odredba banske uprave, kateri je predložiti listine, potrebne za odločitev.

Banska uprava izdaja odredbe v matičnih zadevah ali po svoji uradni dolžnosti, ali pa na osnovi pravnomočnega sodnega izreka, kar je primer v vseh privatnopravnih zadevah. Sodišča pošiljajo odpravke svojih sodb in odločb banski upravi (ne neposredno matičarjem), da odredi, da se spravi matični vpis v sklad z dotičnim sodnim izrekom.

Odredbe banske uprave se pošiljajo katoliškim župnikom kot vodjem matic potem škofijskega ordinariata. Glede ostalih matičarjev ni podobnega predpisa. Matičarji pa so dolžni vknjiževati odredbe banske uprave točno po odrejenem besedilu, brez vsakih sprememb ali dodatkov.

V.

Posebna določila glede matičnih vpisov.

Kot že poudarjeno, je v posamezne rubrike matičnih knjig vpisovati posebne podatke in to na podlagi dotičnih zakonskih določil. Najvažnejša so določila glede vpisov osebnih imen, verodržavne in zakonitosti rojstva.

A.

Osebna imena.

Za vpisovanje osebnih imen v matice pridejo predvsem v poštev določila zakona o osebnih imenih z dne 19. febr. 1929 (Uradni list št. 110/26 iz leta 1929), ki je stopil v veljavo dne 26. febr. 1929. (V nadaljnjem cit. členi brez označbe zakona se nanašajo na omenjeni zakon.)

Po tem zakonu sestoji ime vsake fizične osebe iz rodbinskega in rojstnega imena.

Naši državljani so dolžni nositi in izključno rabiti rodbinsko in rojstno ime, kot je vpisano v matičnih knjigah, in so tudi upravičeni zahtevati, da se nazivljejo s tem imenom.

Za tuje državljane veljajo glede njihovih osebnih imen predpisi zakonodajstva njihove domovine. (Dalje prih.)

V. K.:

Pokojninske ustanove za občinske uslužbence.

Ker je glede vprašanja, pri katerih ustanovah morajo biti poedine vrste občinskih uslužbencev pokojninsko oziroma starostno zavarovane, še precejšnja nejasnost, naj sledi v naslednjem kratek pregled teh ustanov z označbo uslužbencev, ki so pri njih zavezani pokojninskemu oziroma starostnemu zavarovanju.

1. Pri banovinskem pokojninskem skladu za občinske uslužbence v Ljubljani se zavarujejo:

1. o b v e z n o :

a) vsi pragmatični upravni in strokovni uradniki in uradniški pripravniki, ki so ali bodo stopili v občinsko službo, oziroma ki so se ali se bodo vanjo vrnili po dnevu, ko je ban odobril občinski statut po § 90 zakona o občinah, ki ga je morala skleniti vsaka občina v smislu čl. 153 uredbe o občinskih uslužbencih iz leta 1936;

b) vsi pragmatični upravni in strokovni uradniki in uradniški pripravniki, ki so bili že po določbah uredbe o občinskih uslužbencih iz leta 1934 zavezani, plačevati svoje pokojninske prispevke v banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence v Ljubljani in ki so se oziroma se bodo prevedli po prehodnih določbah uredbe o občinskih uslužbencih iz leta 1936 na pragmatična službena mesta upravnih ali strokovnih uradnikov in uradniških pripravnikov (čl. 160, zadnji odstavek, uredbe o občinskih uslužbencih). Okoliščina, da velik del teh uslužben-

cev dejansko ni plačeval svojih prispevkov v banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence, kakor je to predpisovala uredba iz leta 1934, ne spreminja dejstva, da morajo biti obvezno zavarovani pri pravkar navedenem skladu.

2. n e o b v e z n o :

občinski uslužbenci, ki jih je zatekel zakon o občinah na mestih, ki ustrezajo sedanjim glavnim službenim mestom in ki so bili na dan 29. julija 1936, ko je stopila uredba o občinskih uslužbencih iz leta 1936 v veljavo, zavarovani pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani ter ta dan še niso imeli deset let vštevne (t. j. občinske, banovinske ali druge samoupravne ali državne) službene dobe in ki so se ali se bodo prevedli po prehodnih določbah navedene uredbe. Ti uslužbenci imajo pravico, da nadaljujejo svoje pokojninsko zavarovanje po lastni izbiri ali pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani ali pa da prenesejo svoje pokojninsko zavarovanje na banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence v Ljubljani (čl. 160, odst. 1, uredbe iz leta 1936).

Uslužbenci, navedeni pod I., plačujejo svoje prispevke po določbah čl. 89 uredbe o občinskih uslužbencih iz leta 1936, in sicer pri Hranilnici dravske banovine v Ljubljani (ček. račun št. 10.680), pri kateri je navedeni sklad naložen. Pravice, ki izvirajo iz članstva pri tem skladu, so določene v IX. poglavju navedene uredbe.

Pogodbeni uslužbenci vseh vrst kakor tudi pragmatični pomožni uslužbenci ne morejo biti člani banovinskega pokojninskega sklada za občinske uslužbence.

II. Pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani se zavarujejo:

1. o b v e z n o :

a) pogodbeni uslužbenci vseh vrst neglede na službeno dobo, ki so dovršili 18. leto starosti, če znašajo njihovi letni prejemki najmanj 150 din, če imajo po vrsti službe uradniški značaj ali če redoma izvršujejo pretežno duševna opravila (§ 1 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev; v prečiščenem besedilu objavljen v »Službenem listu« z dne 24. januarja 1934. št. 65/7). Sem spadajo torej pogodbeni upravni in strokovni uradniki in uradniški pripravniki ter pogodbeni zvaničniki (pisarniški pomočniki) in njim enaki;

b) vsi pragmatični občinski uslužbenci, ki jih je zatekel zakon o občinah na mestih, ki ustrezajo sedanjim glavnim službenim mestom in ki so bili na dan 29. julija 1936, ko je stopila uredba o občinskih uslužbencih iz leta 1936 v veljavo, zavarovani pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani ter so imeli ta dan deset ali več let vštevne (t. j. občinske, banovinske ali druge samoupravne ali državne) službene dobe (čl. 160,

odst. 2, uredbe iz leta 1936), dasi so prevedeni ali se bodo prevedli po prehodnih določbah navedene uredbe.

c) pragmatični zvaničniki (pisarniški pomočniki).

2. neobvezno:

a) uslužbenci, navedeni pod I., 2.;

b) uslužbenci, ki se prostovoljno zavarujejo po § 33 sl. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev. Takih primerov pa v občinski službi skoraj ne bo.

Pravice in dolžnosti članov Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani izhajajo iz zgoraj navedenega zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

III. Pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (oziroma OUZD) v Ljubljani se zavarujejo za onemoglost, starost in smrt:

obvezno: vsi fizični delavci ter dninarji kakor tudi osebe, ki po vrsti službe ne vršijo vobče ali poglavitno strokovnih, administrativnih ali pisarniških poslov (čl. 1 naredbe, s katero se izvzemajo od obveznosti zavarovanja osebe, zaposlene pri uradih, napravah in podjetjih javnopravnih teles — »Službeni list« z dne 17. februarja 1937, šte. 92/14).

Neobvezno se zavarujejo lahko pri OUZD višji uslužbenci, vendar smatramo, da je primerneje, da se pokojninsko zavarujejo pri Pokojninskem zavodu za nameščence, ker je starostno zavarovanje pri OUZD predvsem namenjeno onim uslužbencem, za katere pred 1. septembrom 1937 ni obstajalo obvezno pokojninsko zavarovanje. Zaradi tega smo te višje uslužbenke navedli pod II., 1.

Pravice in dolžnosti pri OUZD za onemoglost, starost in smrt zavarovanih uslužbencev izhajajo iz VI., X. in XIII. poglavja zakona o zavarovanju delavcev iz leta 1922, iz uredbe o izvajanju zavarovanja delavcev za onemoglost, starost in smrt (»Službeni list« z dne 7. aprila 1937, šte. 198/28) in iz naredbe o uporabljanju uredbe o izvajanju zavarovanja delavcev za onemoglost, starost in smrt (»Službeni list« z dne 7. aprila 1937, šte. 199/28).

Navedeno zavarovanje se je začelo izvajati dne 1. septembra 1937.

IV. Občinski uslužbenci pa morejo biti pokojninsko zavarovani, oziroma zavarovani za onemoglost, starost in smrt tudi pri občinah samih. To je v smislu § 7 zakona o zavarovanju delavcev predvideno:

a) v čl. 160, odst. 3, uredbe o občinskih uslužbencih iz l. 1936;

b) v naredbi, s katero se izvzemajo od obveznosti zavarovanja osebe, zaposlene pri uradih, napravah in podjetjih javnopravnih teles (»Službeni list« z dne 17. februarja 1937, šte. 92/14), na podlagi katere je izšel tudi pravilnik za zavarovanje podpor in pomoči ob boleznih, onemoglosti, starosti in smrti ali nezgodi po predpisu § 7. zakona o zavarovanju delavcev (»Službeni list« z dne 12. junija 1937, šte. 317/47).

Dr. A. Šraj:

Občinski posredovalni uradi in občinska sodišča.

(Nadaljevanje in konec.)

Drugače pa je s kazenskopravno pristojnostjo občinskih posredovalnih uradov, ki je prav za prav važnejša. Ministrstvo pravde je z razpisom z dne 27. aprila 1931, br. 24935 tolmačilo člen 9 zgoraj citiranega uvodnega zakona tako, da je z njim razveljavljen § 1, čl. II. cit. zakona iz l. 1907, ker da tudi ta paragraf vsebuje »predpise o postopanju pred rednimi kazenskimi sodišči«, in sicer zato, ker veže sodišče na predhodni spravi poizkus. Ta paragraf je torej procesualni predpis, ki veže kazenskega sodnika. Zaradi tega tolmačenja se je nato tudi z upravo odredbo (z razpisom banske uprave z dne 30. junija 1931 II, št. 14343/2) omejila pristojnost občinskih posredovalnih uradov na poravnave v civilnih stvareh, glede katerih je, kakor že zgoraj povedano, ostal § 1 člena II zakona iz leta 1907 nedvomno v vsem obsegu v veljavi.

Tako okrnjeni posredovalni uradi, ki so jim bili odvzeti najvažnejši posli, so se težko držali. Ponekod so bili kar ukinjeni z razpisi okrajnega načelstva, ponekod so sami prenehali z delovanjem in so polagoma prišli v pozabo, ponekod pa še poslušajo, ali bolje rečeno, životarijo. So pa brez dvoma še drugi vzroki, ki so vplivali na propadanje te institucije; kajti časi so se zelo izpremenili in zdi se mi, da danes ni več tako ugodnih pogojev za uspešno delovanje teh uradov, kakor so bili pred prevratom. Toda to so osebna mnenja.

Omenim naj še, da v letošnji finančni zakon (uredbo o proračunskih dvanajstinah), ki velja sicer samo za štiri mesece, uvodoma omenjeni amandman ni bil sprejet. Očividno želi ministrstvo za pravosodje predmet temeljiteje proučiti, kakor pa je bilo to v kratkem času enega meseca mogoče. Saj pa tudi ne gre za majhno stvar.

Zanimiv je osnutek uredbe o občinskih sodiščih. Tudi ta ustanova ima namen, da prihrani ljudstvu drago pravljanje pred rednimi sodišči in da razbremeni okrajna sodišča, ki jim odvzema tako imenovane »bagatelne« zadeve. Tudi pri tej ustanovi je prvenstveni namen postopka ta, da se stranke poravnajo; razlikuje se pa od posredovalnih uradov v tem, da

---

Tej številki smo priložili položnice. Naročnike, zlasti občine prosimo, da ne ovirajo rednega izhajanja »Samouprave« z zakasnelimi nakazili naročnine. Nakažite naročnino (in članarino za župansko zvezo) takoj ob pričetku proračunskega leta, ker so proračunska sredstva na razpolago.

občinsko sodišče, če poravnava ni uspela, v sporu razsodi in sodbo izvrši, enako kakor redno sodišče.

Občinska sodišča so laična sodišča, »sodišča dobrih in poštenih ljudi«, ki si jih izvolijo občani sami. Sodijo v senatu, sestoječem iz občinskega sodnika ali njegovega namestnika in dveh porotnikov. Vse člane sodišča voli občinski odbor izmed občanov, starih nad 30 let. Izvolitev potrdi predsednik apelacijskega sodišča, nakar se vsi zaprisežejo. Mogoča je tudi ustanovitev enega občinskega sodišča za dve ali več občin. V banovinah, kjer obstojajo občinski posredovalni uradi, se ti ukinejo oziroma dvignejo v občinsko sodišče (po čl. 7 uvodnega zakona k civilnemu pravnemu postopniku poslujejo občinski posredovalni uradi naprej, dokler ne predpiše minister za pravosodje uredbe o občinskih sodiščih, katere osnutek je predmet tega članka). Ustanovitev občinskega sodišča ni obligatorna; sodišče se ustanovi le, če občinski odbor to predlaga.

Občinska sodišča so pristojna, da sodijo v civilnopравниh sporih do 500 din (v mestih in trgih do 300 din) vrednosti pravnega predmeta. Ne morejo se pa pred njimi tožiti država, zapuščine in osebe neznanega bivališča.

Postopek pred občinskimi sodišči se naslanja na sodni postopek in je v osnutku izdelan zelo natančno, tako da najde občinski sodnik, ki pri veliki večini občin ne bo mogel biti šolan pravnik, v uredbi vse, kar bo rabil. Posnamem naj iz uredbe samo načela:

Postopek je usten in neposreden. Zapisnik o razpravi se ne piše, zabeleži se le izid razprave v sodno knjigo. Zastopstvo po odvetnikih je izključeno. Prisega ni dopustna ne za stranke, ne za priče in izvedence. Sodišče mora predvsem stremeti za tem, da doseže poravnavo; šele če ta ni uspela, sodi. Stroški postopka se prisodijo samo v izmeri, kakor so bili nujno potrebni, da se je dosegel njegov namen. Zoper odločbo občinskega sodišča je dopustna pritožba na okrajno sodišče, kjer se razpravlja o predmetu popolnoma znova po predpisih bagatelnega postopka.

Svoje izvršne sodbe izvršuje občinsko sodišče samo. Izvršbo dovoljuje občinski sodnik, izvrši jo pa izvršilni organ tega sodišča. Predmet izvršbe morejo biti le telesne premične stvari zavezanca (kakor pri upravnih izvršbah po z. u. p.); izvršbo v nepremičnine more dovoliti okrajno sodišče, če je ostala izvršba v premičnine brez uspeha. Celotni izvršilni postopek je izdelan zelo obširno in minuciozno.

Nadzorstvo nad poslovanjem občinskih sodišč vrši starešina okrajnega sodišča. Stroške za vzdrževanje (lokal, pomožno osebje, pisarniške potreščine itd.) nosi občina oziroma občine, ki imajo skupno sodišče. Funkcija občinskega sodnika in porotnikov je častna, v večjih občinah pa more občinski odbor določiti sodniku primerno nagrado.

Toliko o tem osnutku, ki je bil izdelan že leta 1933 kot nekakšna dopolnitev pred tem letom uveljavljenih sodnih postop-

nikov, ni pa še stopil v življenje. Pred seboj imamo sedaj dejansko tri stopnje ali vrste institucij, v katerih je poverjen občini določen del pravosodja in ki vse vse v zraku: posredovalni uradi z zgolj civilno pristojnostjo, za katere pa je zakonita podlaga že dana in jih je treba le poživiti, posredovalni uradi s civilno in kazensko pristojnostjo ter prava sodišča s pristojnostjo, omejeno na »bagatele«. Občine morejo iz tega kratkega opisa same presoditi, kaj bi bilo za njihove razmere in za sedanja doba najbolj primerno. Seveda ob tako veliki zunanje-politični napetosti, kakor je danes, ni pričakovati velikih reform v tej smeri. Naloge državne obrambe so postale tako zelo važne, da ima vse drugo zelo podrejen pomen in je le prav, če se okrog državne obrambe strne danes vse javno delo.

P. S.:

Kdo nosi stroške spravljavanja smrtno ponesrečenih oseb od kraja nesreče do kraja položitve na mrtvaški oder?

V poslednjem času, ko se često pojavljajo smrtno nesreče po planinah, na železnicah, cestah, zaradi plazov, strele itd., so morala državna oblastva večkrat odločati o tem, koga zadenejo dela in stroški iskanja ponesrečenčevega trupla, zbiranja njegovih delov in stroški prevoza do mesta, kjer je bilo truplo položeno na mrtvaški oder.

Pri odločanju o tem je bilo važno predvsem vprašanje, ali gre za siromašno osebo v smislu § 22 zakona o občinah, oziroma v smislu § 1 kranjskega ubožnega zakona iz l. 1883 in § 1 štajerskega ubožnega zakona iz l. 1896, ali ne. Ako gre za ponesrečenca, ki ni siromašen, bodo pač po predpisih občega državlanskega zakonika dolžne nositi stroške osebe, ki so k temu zavezane po tem zakonu (ležeča zapuščina, dediči, starši nedol. ponesrečenca), dela sama v zvezi s smrtno nesrečo pa bo dolžna izvršiti enako kakor pri osebah, ki so siromašne, predvsem — kakor bo to pozneje obrazloženo — občina, na področju katere se je nesreča dogodila. Že sedaj pa se pripominja, da ima ta občina pravico regresa po civilnopravdni poti za stroške teh del od oseb, ki so te stroške dolžne nositi po občem državljanskem zakoniku. Predpostavljamo pri tem, da sorodniki niso glede teh del ničesar ukrenili.

Pri osebah, ki so siromašne po spredaj citiranih predpisih, pa je zadeva pravno bolj dvomljiva. Po §§ 3, 5 in 22 kranjskega ubožnega zakona, oziroma po § 9 štajerskega ubožnega zakona je bivališka občina dolžna pokopavati umrle ubožce, in sicer po kranjskem ubožnem zakonu s pravico do povračila stroškov od domovne občine, po štajerskem pa brez te pravice. V nobenem teh zakonov pa nista p o j m a p o k o p a in pogreba točno opre-

ibožni zakon pravi v § 5., da obsega pokop obredni pogreb. Ker pa h cerkveno-obred- deljena; le kranjski ukaničnih predpisih spada tudi položitev še preprost cerkveni obredni pogreb. Ker pa h cerkveno-obred- nemu pogrebu po kanoničnih predpisih spada tudi položitev mrtveca na mrtvaški oder, zato bo občina kraja nesreče morala nositi brez nadaljnega tudi te stroške, seveda s pravico, oziroma brez pravice povračila od domovne občine — pač po tem, ali je občina nesreče na bivšem Kranjskem ali Štajerskem. Analogno temu bo tudi po štajerskem ubožnem zakonu smatrati, da pojem pokopa obsega preprost cerkven pogreb s položitvijo na mrtvaški oder. Taka je tudi praksa.

Prav nobene opore v zakonu pa ni za to, da bi spadala k pojmu pokopa oziroma pogreba tudi dela, ki niso v nobeni neposredni zvezi s pokopom, pogrebom ali položitvijo na mrtvaški oder, n. pr. dela spravljanja mrtveca s planin v dolino, mrtvašnico ali stanovanje, ali iskanje in zbiranje delov ponesrečenčevega trupla po železniških tračnicah, izpod plazov itd., torej dela od kraja nesreče do kraja položitve na mrtvaški oder. Stroški teh del so dostikrat večji od stroškov pogreba odnosno pokopa samega. Ta dela po našem mnenju ne spadajo več v okvir ubožne oskrbe po ubožnih zakonih, ampak je ta dela dolžna opraviti in nositi stroške vedno le občina kraja nesreče in ji po upravni poti ne gre za to nobeno povračilo od nikogar, ampak le po sodni poti od oseb, ki so po predpisih odz. zavezane plačati oziroma nositi te stroške (zapuščina, dediči, roditelji mladoletnih ponesrečenčev). Pozitivnega predpisa, da je dolžna opraviti in nositi stroške teh del občina kraja nesreče, sicer ni; vendar pa bo morala ta dela občina opraviti že v izvrševanju krajevne zdravstvene policije (§ 77 zakona o občinah), ker ti posli po nobenem predpisu ne spadajo v pristojnost državnih oblasti. Pa tudi po §-u 3 zakona o organizaciji javne sanitetne službe od 30. aprila 1870, drž. zak. št. 68, ki doslej v tem še ni bil razveljavljen, je dolžnost vsake občine, skrbeti za dosegljivost reševalnih sredstev pri nenadnih življenjskih nevarnostih. Tudi iz ostalih podobnih zdravstveno-policijskih dolžnosti občine (§ 4, tč. b cit. zak.), ki niso v zakonu od 30. aprila 1870 niti taksativno navedene (§ 3. cit. zak.), je videti, da bodo tudi ta dela spadala v dolžnost občine.

Torej, stroške del izven mrtvečevega pokopa (pogreba) oziroma položitve na mrtvaški oder mora nositi občina, kjer se je nesreča dogodila, stroške pogreba oziroma pokopa ubožca pa more zahtevati upravnim potom od domovne občine ali tudi ne (ako je ta občina na bivšem štajerskem). Vedno pa se morejo terjati stroški teh del sodno po predpisih obč. drž. zakonika.

Vprašanje je le, kaj in koliko je dolžna občina upravnim potom povrniti osebam (gasilcem, planinskim reševalcem), ki so brez vednosti občine opravile ta dela namesto nje, (n. pr. mrtveca spravile s planin) in kdo odloča o takih zahtevkih?

Po našem mnenju je dolžna občina povrniti tem osebam le stroške za najnujnejša dela in plačati le tisti do-

kazani primerni znesek, ki bi ga morala občina sama plačati, ako bi ona sama ta dela izvršila. Kaj so nujna oziroma najnujnejša dela, bo pokazala razprava, isto tako tudi, kakšni zneski so primerni. O primernosti bo v takih primerih upravno oblastvo pač moralo zaslišati izvedence. Osebe, ki jim gre tako povračilo, morejo uveljavljati svoj zahtevek napram občini predvsem upravnno, pa tudi sodno, ako upro svoj zahtevek na civilno-pravni temelj (zlasti na § 1042 odz.). Ako se uveljavlja zahtevek upravnno, bo stvarno pristojno za odločanje na prvi stopnji — ker v zakonu za to ni urejena posebna pristojnost — občeupravno oblastvo prve stopnje po splošnih predpisih o pristojnosti (§ 4 z. u. p.), krajevno pristojno pa tisto občeupravno oblastvo, na področju katerega je občina, od katere se zahteva povračilo (§ 5, tč. 3 z. u. p.).

Pripominja se, da ugovori občin v upravnem postopanju v takih zadevah, kot n. pr., da nimajo proračunskih sredstev, da občina ni bila obveščena o nesreči, da obstoja za take primere poseben reševalni fond, kakor pri SPD, itd., ne bodo pripomogli občini do uspeha, pač pa utegnejo vplivati na višino povračila. Upoštevni za načelno dolžnost povračila stroškov bodo le ugovori, ki so osnovani v zakonu, n. pr., da organizirani pomoči gasilcev oziroma Rdečega križa ne gre povračilo za spravljanje, iskanje mrtvecev itd. ob velikih elementarnih nezgodah, ker spada to po zakonu v delokrog teh organizacij. O upoštevnosti poedinih ugovorov pa bo v konkretnem primeru odločilo odločujoče oblastvo.

Mnenja pa smo, da sme občina zahtevati za taka dela, ako je pozneje opravila tudi pokop, glede oseb, ki so zavarovane pri OUZD, od tega povračilo v smislu čl. 45 zak. o zavarovanju delavcev. Tudi v tem primeru ni sodna pot izključena, ako bi OUZD zlepa ne plačal »pogrebneine« in bi občina oprla svoj zahtevek na § 1042 odz. V takih primerih naj občina račune predlaga OUZD, in sicer takoj, dokler se pogrebna ne izplača komu drugemu.

Uprašanja in odgovori

Cerkvenokonkurenčna doklada in davčne oprostitve.

S § 1. uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 22. decembra 1939 (»Službeni list« št. 14/3 iz leta 1940) je bila razširjena oprostitev od zemljarine (§ 10 zakona o neposrednih davkih) tudi na zemljišča tistih kmetovalcev, katerim se predpisuje zgolj zemljarina, če skupna vsota katastrskega čistega dohodka njih celokupnega zemljišča v območju ene davčne uprave ne znaša več ko 1000 dinarjev. — Ali se sme od tako oproščenih zemljišč pobirati cerkvenokonkurenčna doklada? V naši občini je posestnikov s katastrskim čistim dohodkom pod 1000 dinarjev toliko, da bi dosegli konkurenčni prispevki komaj polovico proračunane vsote ter bi postala nameravana nujna popravila nemogoča. Tudi se nam zdi krivično, da ti posestniki ne bi prav nič prispevali k potrebam cerkve. — A. K. v B.

Odgovor: Cerkvonokurenčna doklada ni pritklina državnih neposrednih davkov, ki bi tem v vsakem primeru sledila. Ona ima pač obliko doklade, je pa v bistvu samostojna javna dajatev, ki jo plačujejo farani za potrebe svoje cerkvene občine. Ker je ta dajatev splošnega značaja, se odmerja po splošni davčni moči posameznika (v nasprotju s cerkvenimi taksami, ki se dajejo po razmerju uporabljanja cerkvenih ustanov). Za oceno davčne moči posameznika pa se jemlje za podlago davčna osnova, ki služi državi za predpis njenih davkov. Tako se namreč ta dajatev najbolj pravično in najbolj preprosto porazdeli na farane, in samo zato je ta dajatev »doklada« na državne neposredne davke. Davčne oprostitve, ki jih dovoljuje država individualno ali generalno (za cele skupine ali sloje) s svojim davkoplačevalcem in med katere spada tudi zgoraj omenjena, torej same na sebi še ne morejo imeti za posledico oprostitvev dotičnikov tudi od plačila cerkvonokurenčne doklade. Ta se sme v sklenjeni oziroma z odločbo občupravnega oblastva določeni stopnji odmeriti tudi od zgoraj omenjenih zemljišč in po potrebi prisilnim potem izterjati.

Stroški sodne ekshumacije.

Ali je občina dolžna nositi stroške ekshumacije (izkopa trupla) zaradi sodne obdukcije trupla?

Odgovor: Ne! Po § 2, t. f), zakona o organizaciji javne sanit. službe od 30. aprila 1870 drž. zak. št. 68 spada med posle državne uprave pravica odrejanja in izvrševanja obdukcij; po § 4, t. d), istega zakona pa je dolžnost občine v prenešenem delokrogu »sodelovati pri vseh, od političnih oblastev na področju občine podvzetih sanitetnopolicijskih ogledih in komisijah«, zlasti pri izkopu mrtvecev in obdukcijah. Stroški tega sodelovanja padejo v breme občine (prim. § 79 z. o.). To določilo pa ni uporabno, kadar odredi izkop mrliča sodno in ne politično oblastvo in že iz tega razloga ni moči naprtiti občini teh stroškov.

Ne glede na rečeno, pa gre pri sodnih obdukcijah in izkopu mrtvecev (§ 193 k. p.) za del sodnega kazenskega postopanja zoper osumljenca; gre za izvedbo dokaza po ogledu in izvedencih. Stroški izvedencev in ogleda pa spadajo po t. 1 § 314 k. p. med stroške kazenskega postopanja in jih plača po zadnjem odstavku istega določila država.

Če ste prejeli poziv sodišča, da naj plača nagrado grobokopu ali mrliškemu ogledniku občina, morete zahtevo odkloniti z zgornjo utemeljitvijo.

Novi blagajniški dnevnik.

Za poslovno leto 1940/41 je prejela naša občina samo en blagajniški dnevnik, ki se bistveno razlikuje od obrazca, ki je predpisan s pravilnikom o finančnem poslovanju v občinah pod št. 6. Ni mi popolnoma jasno, kako naj se ta blagajniški dnevnik vodi. — O. P.

Odgovor: Niso bile brez podlage pritožbe nekaterih občin, da je blagajniško poslovanje preveč komplicirano in da se večkrat pripeti, da se priloge in pobotnice k posameznim blagajniškim dnevnikom pomešajo med sabo. Splošna želja je bila, da se blagajniško poslovanje poenostavi in da se kolikor mogoče povrtno nazaj na tisti način poslovanja, ki je bil v naših občinah upeljan še pred uzakonitvijo novega pravilnika o finančnem poslovanju v občinah. Ta želja se uresničuje postopoma. Lansko leto so prejele občine blagajniške dnevnik za občino, za ubožni sklad, za veterinarski sklad in za ljudsko delo že v eni knjigi, ostale pa so še ločene pobotnice, letos pa smo šli korak dalje. Ministrstvu za finance, ki je po § 104 z. o. edino pristojno predpisovati obrazce za blagajniško poslovanje v občinah, je bil predložen popolnoma nov blagajniški dnevnik, v katerega naj bi se tekoče vpisovali vsi dohodki in izdatki (razen depozitov), najsi bodo kakršne koli vrste. Ministrstvo za fin. je ta obrazec odobrilo pod št. 46292/II z dne 12. maja 1939. Z ozirom na to je banska uprava izdala nova navodila za vodstvo blagajniškega dnevnika v okrožnici II., št. 18095/5, z dne 30. oktobra 1939 pod geslico:

»Blagajniški posli«, ki so jo prejele občine hkrati z blagajniškimi tiskovinami za l. 1940/41. Ker je bilo še nekaj starih tiskovin v zalogi, so nekatere občine dobile še blagajniške dnevnik, kakor so bili predpisani za l. 1939/40. V l. 1941/42 bodo že vse občine imele nove blagajniške dnevnik.

Poslovanje po novem obrazcu naj se vrši na tale način:

1. V kolono »blagajna« vpisati vsak dohodek in vsak izdatek tekoče enega pod drugega, kakor prihajajo in kakor se izplačujejo, brez ozira na to, na kateri proračun se znesek nanaša. Vsak dohodek in vsak izdatek pa je obenem vpisati še v dotično kolono in pod dotični proračun, na katerega se znesek nanaša. Vsak znesek se vpiše v novem blagajniškem dnevniku **d v a k r a t**, enkrat v koloni »blagajna«, enkrat pa v dotični proračun, razen tega pa še v razdelilnik, ki so ostali nespremenjeni. Kolikor proračunov ima občina, toliko je tudi razdelilnikov, ki pa so vsi združeni za dohodke v eni in za izdatke v drugi knjigi.

2. Pri mesečnih zaključkih je potegniti vodoravno črto pod zadnji vpisani dohodek oziroma izdatek, na isti način kakor do sedaj (glej priročnik: Blagajniško poslovanje, str. 86—115), ter je posamezne kolone sešteti, posamezne vsote pa prenesti kakor do sedaj v »izpisek blagajniškega stanja«. Vsota vseh posameznih proračunov se mora ujemati z vsoto v koloni »blagajna«.

3. Priznanice in pobotnice (priloge) dobe tekoče številke skupnega blagajniškega dnevnika v koloni »blagajna« in sicer posebej za dohodke in posebej za izdatke. Priloge se ne ločijo več po posameznih proračunih.

4. V naslednji mesec se ne prenaša več »saldo«, temveč skupni dohodek oziroma skupni izdatek prejšnjega meseca. Prenesejo se vse posamezne vsote vseh kolon tako, da se ob koncu računskega leta takoj pokaže celoletni dohodek vseh posameznih proračunov. Tako pri mesečnih zaključkih kakor ob zaključku leta je vsota v koloni »blagajna« enaka vsoti vseh posameznih proračunov. Posebna rekapitulacija dohodkov in izdatkov je na ta način nepotrebna.

Tudi občine, ki še vodijo stare blagajniške dnevnik, naj ne prenašajo več salda. Ministrstvo financ je s prej citiranim odlokom spremenilo tudi določilo 3. odst., čl. 89 pravilnika.

5. Depozitni dnevnik in razdelilnik je ostal nespremenjen in ga je voditi po dosedanjih predpisih. Vsak dohodek in izdatek, vpisan v depozitnem dnevniku, mora imeti pravilno prilogo, ki jih je hraniti urejene po tekočih številkah depozitnega dnevnika.

6. V čekovnih izpiskih, v poštne knjigi in v priznanični knjigi je pri vsakem vplačanem oziroma izplačanem znesku označiti tekočo številko blagajniškega dnevnika, pod katero je znesek vpisan. To je potrebno zaradi tega, da je lažja kontrola (glej priročnik: »Blagajniško poslovanje«, str. 117, 118, 140). Župani in člani obč. uprave bi morali na to pri mesečnih in tromesečnih pregledih še prav posebno paziti. Ni prav, da se čekovni izpiski in poštne priznanične knjige pri pregledih sploh ne kontrolirajo. Saj to so vendar pripomočki, ki tvorijo podlago za uspešno kontrolo. Predpogoj za uspešno kontrolo pa je, da je vsak dohodek in izdatek, ki je bil izplačan po pošti, tudi vpisan v poštne knjige. Pošte bi po strogih navodilih poštne direkcije sploh ne smele ničesar prevzemati in izplačevati brez vpisa v poštno denarno knjigo.

Proglasitev zasebnega pota za občinsko cesto.

V vasi J. gre za hišo in gospodarskim poslopjem posestnice I. občinska cesta, tik pred hišo pa pot, ki se odcepi od občinske ceste in združi z njo nedaleč od označenega poslopja. Ta pot je za promet primerna, domačini in prebivalci iz drugih vasi so jo od pamtiveka prosto rabili. Posetnica toži vseprek domačine in prebivalce iz drugih vasi na ukinitve služnostne pravice vožnje po tej poti. Nekateri domačini so sklenili na tožbo z l. sporazum, da smejo rabiti to pot za vožnjo, drugi pa, ki niso podpisali sporazuma, zahtevajo pravico vožnje po tej poti od občine, ker je občinska cesta ozka,

nepregledna, strma in v globeli, vobče za promet nesposobna. — Ali je mogoče proglasiti označeno pot za občinsko cesto, in kako naj občina v tem primeru postopa? — Obč. Sv. K. pri L.

Odgovor: Iz situacijske skice je razvidno, da je navedena pot dovozna pot do gospodarskega poslopja in hiše posestnice I. ter je označena tudi z isto parcelno številko kakor parcela, na kateri so ta poslopja. Iz tega izhaja, da pot ni javna, temveč last posestnice, ki je lastnica parcele, torej zasebna ali privatna pot. Zasebno pot sme po določilih državlanskega zakonika uporabljati le lastnik parcele, na kateri je pot, in oni, ki je do uporabe upravičen po pogodbi, ali ki je to pravico priposestvoval ali pridobil na drug civilno praven način. Zasebno pot more proglasiti za občinsko cesto po §§ 1., 5. in 6. zakona o samoupravnih cestah občinski odbor z banovo odobritvijo izključno le s pristankom lastnika, ali če je dokazana dejanska trajna javna uporaba, t. j. uporabniki so rabili pot v mišljenju, da nima nikdo nikakšne predprave ali zasebne pravice do pota, da so se torej posluževali pota prosto kot javne občinske ceste, in sicer tako dolgo, da je znanje o drugačnem stanju uporabe ceste popolnoma izginilo ljudem iz spomina. Javne uporabe pota pa ni, če se pot uporablja le po uslužnosti lastnika, od časa do časa, samo po gotovih uporabnikih, če je zabranjena ali ovirana po lastniku z zaprekami, prepovedjo ali uspelimi tožbami oziroma poravnavi ob tožbah. Sodeč po vseh okoliščinah označena pot nima zakonitih znakov javne poti, zaradi česar bi bila nje uvrstitev med občinske ceste po zakonu nična, odobrujoče oblastvo pa bi moralo na pritožbo stranke odkloniti odobritev odborovega sklepa oziroma uvrstitev pota med občinske ceste.

Kdaj in pod katerimi pogoji sme po zakonu občinski odbor uvrstiti zasebno pot med javne občinske ceste, je obrazloženo v »Samoupravi« št. 12, iz leta 1933, in št. 5 iz leta 1939, »Kategorizacija občinskih cest«.

Ker mora občina po zakonu o samoupravnih cestah, uredbi o zaščiti javnih cest in prometa in po zakonu o občinah vzdrževati občinske ceste stalno v prometnem stanju bodisi z občinskimi dokladami ali z ljudskim delom, je občina dolžna obstoječo občinsko cesto popraviti brez odloga tako, da bo sposobna za krajevno običajni promet. S tem bo ustrezno prizadetim uporabnikom. Kdor pa misli, da ima služnostno pravico do uporabe zasebnega pota, mora to pravico uveljavljati pred rednim sodiščem, ne pa pred občino, ker upravna oblastva niso pristojna odločati o civilno-pravnih zadevah, nego le redna sodišča.

Obročno odplačevanje občinske trošarine.

Prosimo, da nam pojasnite naslednjo zadevo: Tukajšnji gostilničarji v občini so se pritožili proti temu, da morajo pri večjih nabavah vina vlagati prošnjo na občinski odbor, da se jim dovoli plačevanje občinske trošarine pri nastavitvi na pipo in prošnjo vsakokrat kolkovati z 10 dinarskim državnim kolkom. Mnenja smo, da bi zadostovalo, da gostilničar pri nastavitvi na pipo samo na zapisnik prijavi, da je to in to količino nastavil na pipo in plača odpadajočo občinsko trošarino. — O. Sv. J.

Odgovor: Predvsem je treba ločiti med državno in občinsko trošarino. Ugodnosti pri plačevanju državne trošarine dovoljujejo organi finančne kontrole, ugodnosti pri plačevanju občinske trošarine pa občina. Najbrž ste prezrli, da pravilnik za izvrševanje občinskih proračunov nikjer ne govori, da bi se lahko gostilničarjem dovoljevalo plačevanje občinske trošarine šele ob nastavitvi na pipo, pač pa ima po čl. 5 tega pravilnika občinska uprava pravico odločati o morebitnem obročnem plačevanju občinske trošarine. Kakor se vidi, niso o tem poučeni niti gostilničarji, niti občine. Dobro bi bilo, če bi vse občine na krajevno običajni način javno razglasile, da lahko gostilničarji, kadar nakupijo večje količine ali zaloge vina, zaprosijo pristojno občino, da jim dovoli obročno odplačevanje občinske trošarine. Prošnjo je kolkovati z 10 dinarskim državnim kolkom, o njej pa odloča občinska uprava na svoji seji. Sklep je uradno sporočiti oddelku finančne kontrole, ki pobira občinsko trošarino, da vé, v koliko obrokih in kdaj mora gostilničar plačati občinsko trošarino.